

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 67/20
V Luxemburgu 11. júna 2020

Rozsudok v spojených veciach C-262/18 P a 271/18 P
Komisia a Slovenská republika/Dôvera zdravotná poisťovňa, a. s.

Súdny dvor potvrdzuje rozhodnutie Komisie, podľa ktorého poskytovateľa zdravotného poistenia pôsobiaci pod dohľadom Slovenskej republiky nepodliehajú pravidlám práva Únie v oblasti štátnej pomoci

Rozsudok, ktorým Všeobecný súd vyhovel žalobe podanej proti tomuto rozhodnutiu, sa zrušuje

Rozsudkom Komisia a Slovenská republika/Dôvera zdravotná poisťovňa (C-262/18 P a C-271/18 P), z 11. júna 2020, veľká komora Súdneho dvora zrušila rozsudok Všeobecného súdu z 5. februára 2018, Dôvera zdravotná poisťovňa/Komisia¹, a rozhodla s konečnou platnosťou vo veci tak, že žaloba o neplatnosť podaná slovenským poskytovateľom zdravotného poistenia spoločnosťou Dôvera zdravotná poisťovňa a. s. (ďalej len „Dôvera“) proti rozhodnutiu Komisie z 15. októbra 2014 týkajúcemu sa štátnej pomoci, ktorú údajne Slovenská republika poskytla dvom iným slovenským poskytovateľom zdravotného poistenia (ďalej len „sporné rozhodnutie“)², sa zamietá. Tým Súdny dvor potvrdil svoju judikatúru týkajúcu sa neuplatniteľnosti pravidiel v oblasti štátnej pomoci na poskytovateľov zdravotného poistenia pôsobiacich pod dohľadom štátu v rámci systému sociálneho zabezpečenia sledujúceho sociálny cieľ a uplatňujúceho zásadu solidarity.

Počas roka 1994 sa slovenský systém zdravotného poistenia zmenil z unitárneho systému s jedným štátnym poskytovateľom zdravotného poistenia na pluralitný model, v ktorom súčasne môžu pôsobiť verejné aj súkromné subjekty. Podľa slovenskej právnej úpravy účinnej od 1. januára 2005 títo poskytovatelia, či už verejní alebo súkromní, musia mať právnu formu akciových spoločností v rámci súkromného práva zameraných na dosahovanie zisku. V rokoch 2005 až 2014 si slovenskí rezidenti mohli vybrať spomedzi viacerých poskytovateľov zdravotného poistenia, medzi ktorými bola Všeobecná zdravotná poisťovňa a. s. (ďalej len „VšZP“) a Spoločná zdravotná poisťovňa a. s. (ďalej len „SZP“), ktoré sa zlúčili 1. januára 2010 a ktorých jediným akcionárom je Slovenská republika, ako aj spoločnosti Dôvera a Union zdravotná poisťovňa a. s., ktorých akcionármi sú subjekty súkromného sektora.

V nadväznosti na sťažnosť, ktorú podala 2. apríla 2007 Dôvera vo veci štátnej pomoci údajne poskytnutej Slovenskou republikou v prospech spoločností SZP a VšZP, Komisia začala konanie vo veci formálneho zisťovania. V spornom rozhodnutí sa však Komisia domnievala, že činnosť vykonávaná spoločnosťami SZP a VšZP nemá hospodársku povahu, v dôsledku čoho títo poskytovatelia nie sú podnikmi v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, a preto opatrenia uvedené v sťažnosti nepredstavujú štátnu pomoc. Žalobe o neplatnosť, ktorú podala proti tomuto rozhodnutiu Dôvera, Všeobecný súd vyhovel predovšetkým z dôvodu, že Komisia nesprávne uplatnila pojmy „podnik“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ a „hospodárska činnosť“ s ohľadom na VšZP a SZP.

Súdny dvor, na ktorý podali Komisia a Slovenská republika dve odvolania proti tomuto rozsudku Všeobecného súdu, pripomenul, že zákaz štátnej pomoci uvedený v článku 107 ods. 1 ZFEÚ sa týka výlučne činnosti podnikov, pričom pojem „podnik“ zahŕňa každý subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť nezávisle od jeho právneho statusu a spôsobu financovania. Z toho dôvodu

¹ Rozsudok Všeobecného súdu z 5. februára 2018, Dôvera zdravotná poisťovňa/Komisia ([T-216/15](#), neuvverejnený, EÚ:T:2018:64).

² Rozhodnutie Komisie (EÚ) 2015/248 z 15. októbra 2014 o opatreniach SA.23008 (2013/C) (ex 2013/NN), ktoré poskytla Slovenská republika v prospech Spoločnej zdravotnej poisťovne, a. s., (SZP) a Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a. s., (VšZP) (Ú. v. EÚ L 41, 2015, s. 25).

konštatovaním, že činnosť vykonávaná spoločnosťami VŠZP a SZP v rámci slovenského systému povinného zdravotného poistenia vyznačujúceho sa vlastnosťami, ktoré zodpovedajú systému sociálneho zabezpečenia, ktorý sleduje sociálny cieľ a uplatňuje zásadu solidarity pod dohľadom štátu, má hospodársku povahu, sa Všeobecný súd dopustil viacerých nesprávnych právnych posúdení.

V tejto súvislosti Súdny dvor spresnil, že na účely posúdenia, či činnosť vykonávaná v rámci systému sociálneho zabezpečenia nemá hospodársku povahu, treba predovšetkým overiť, či a do akej miery dotknutý systém možno považovať za systém uplatňujúci zásadu solidarity a či činnosť poskytovateľov poistenia spravujúcich takýto systém podlieha dohľadu štátu.

Na základe týchto úvah Súdny dvor uviedol, že na rozdiel od toho, čo konštatoval Všeobecný súd, existencia určitej hospodárskej súťaže v kvalite a rozsahu ponuky v rámci slovenského systému povinného zdravotného poistenia, ako napr. možnosť poskytovateľov poistenia ponúknuť poistencom bezplatne doplnkové plnenia a sloboda poistencov vybrať si svojho poskytovateľa zdravotného poistenia a zmeniť ho raz ročne, nemôže spochybniť sociálnu a solidárnu povahu činnosti vykonávanej poskytovateľmi poistenia v rámci systému uplatňujúceho zásadu solidarity pod dohľadom štátu. V súvislosti s existenciou určitej hospodárskej súťaže medzi poskytovateľmi na úrovni ich obstarávacej činnosti Súdny dvor dodal, že na účely posúdenia povahy činnosti subjektu nie je vhodné oddeľovať činnosť nákupu tovarov alebo služieb od ich neskoršieho používania, keďže práve hospodárska alebo neehospodárska povaha tohto neskoršieho používania určuje povahu činnosti dotknutého subjektu.

Vzhľadom na to, že Všeobecný súd nesprávne konštatoval, že citované prvky hospodárskej súťaže môžu vyvrátiť sociálny a solidárny charakter činnosti, ktorú vykonávajú VŠZP a SZP, Súdny dvor vyhovel odvolaniam Komisie a Slovenskej republiky a zrušil napadnutý rozsudok. Navyše Súdny dvor zastával názor, že stav konania vo veci dovoľuje, aby sám vydal vo veci konečný rozsudok a v dôsledku toho preskúmal žalobu o neplatnosť podanú spoločnosťou Dôvera proti spornému rozhodnutiu.

V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že poistenie v slovenskom systéme zdravotného poistenia je povinné pre všetkých slovenských rezidentov, výška príspevkov je stanovená zákonom úmerne k príjmom poistencov bez ohľadu na riziko, ktoré predstavujú z dôvodu ich veku alebo zdravotného stavu, a všetci títo poistenci majú právo na rovnakú úroveň zákonných plnení, takže neexistuje priamy vzťah medzi výškou príspevkov zaplatených poistencom a rozsahom plnení, ktoré sú mu poskytnuté. Okrem toho vzhľadom na to, že poskytovatelia poistenia sú povinní poistiť krytie rizika choroby každého slovenského rezidenta, ktorý o to požiada, bez ohľadu na riziko vyplývajúce z jeho veku alebo zdravotného stavu, uvedený systém stanovuje aj mechanizmus prerozdelenia nákladov a rizík. Takýto systém poistenia teda podľa Súdneho dvora vykazuje všetky charakteristiky zásady solidarity.

Po tom, čo Súdny dvor konštatoval, že slovenský systém povinného zdravotného poistenia tiež podlieha dohľadu štátu, uviedol aj, že existencia konkurenčných prvkov v rámci tohto systému poistenia je v porovnaní so sociálnymi, solidárnymi a regulačnými znakmi iba druhoradým aspektom a možnosť poskytovateľov poistenia usilovať sa o zisk, používať ho a rozdeľovať ho je značne obmedzená zákonnými povinnosťami, ktorých účelom je zabezpečiť životaschopnosť a kontinuitu povinného zdravotného poistenia.

Vzhľadom na všetky tieto úvahy Súdny dvor rozhodol, že Komisia v spornom rozhodnutí oprávnené dospela k záveru, že slovenský systém povinného zdravotného poistenia sleduje sociálny cieľ a uplatňuje zásadu solidarity pod dohľadom štátu. Komisia teda zároveň správne konštatovala, že činnosť spoločností VŠZP a SZP v rámci tohto systému nemá hospodársku povahu a v dôsledku toho týchto poskytovateľov nemožno považovať za podniky v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

UPOZORNENIE: Žalobou o neplatnosť sa možno domáhať zrušenia aktov inštitúcií Únie, ktoré sú v rozpore s právom Únie. Za určitých podmienok môžu členské štáty, európske inštitúcie a jednotlivci podať žalobu o neplatnosť na Súdny dvor alebo na Všeobecný súd. Ak je žaloba dôvodná, akt sa zruší. Dotknutá inštitúcia

je povinná vykonať nápravu, pokiaľ ide o prípadnú právnu medzeru, ktorá vznikla v dôsledku zrušeného aktu.

UPOZORNENIE: Proti rozsudku alebo uzneseniu Všeobecného súdu je možné na Súdny dvor podať odvolanie, ktoré sa obmedzuje len na právne otázky. Odvolanie v zásade nemá odkladný účinok. Ak je prípustné a dôvodné, Súdny dvor zruší rozhodnutie Všeobecného súdu. Ak to stav konania dovoľuje, môže Súdny dvor vydať konečný rozsudok sám. V opačnom prípade vráti vec na rozhodnutie Všeobecnému súdu, ktorý je viazaný rozhodnutím, ktoré Súdny dvor vydal v rámci odvolacieho konania.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499